

14. sz. BÓBITA BÖLCSŐDE SZAKMAI PROGRAM

2023.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	1.
1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI.....	2.
2. KAPCSOLÓDÁSOK JOGSZABÁLYI -és RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL.....	4.
2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók	4.
2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók.....	4.
2.3. Módszertani szabályzók.....	5.
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI.....	6.
3.1. Az alapellátás célcsoportja.....	6.
3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja.....	7.
3.3. Az ellátandó terület.....	8.
3.3.1. Nyíregyháza.....	8
3.3.2. Nagycserkesz.....	8.
4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI.....	8.
4.1. Intézményen belüli kapcsolatok.....	8.
4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok.....	8
5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK.....	10.
6. TÁRGYI FELTÉTELEINK.....	11.
7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK.....	13.
7.1. Alapellátásban	
7.1.. Alapelvek.....	13.
7..2 Nevelési célok.....	20.
7.3. Nevelési feladatok.....	20.
7.4.A bölcsődei nevelés főbb helyzetei.....	21.
7.5. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei.....	25
7.6.Családok támogatásának módszerei és lehetőségei.....	26.
8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA.....	30.
8.1. Igénybevétel módja.....	30.
8.2 Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció.....	31.
8.3 Térítési díj.....	32.
8.4. A bölcsődei ellátás megszűnése.....	33.
9. TÁJÉKOZTATÁS.....	33.
10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI.....	33.
11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA.....	34.
11.1. Kisgyermeknevelők.....	34.
11.2. Bölcsődei dajkák.....	35.
11.3. Konyhai dolgozók.....	35.
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	36

1. ALAPADATOK

A BÖLCSŐDE	
Neve	14. sz. Bóbita Bölcsőde
Címe	4400 Nyíregyháza, Tas u. 1-3.
Nyitvatartási idő	Hétfőtől – péntekig 06:30 – 17:00 óráig
Ellátási terület	Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe
Férőhelyszám	102 fő
Telefon	+36-30-326-5271 +36-30-2587126
E-mail	bolcsodebobita@gmail.com
Honlap	http://gyermekjoletialapellatas.hu/bolcsodek/14-sz-bobita-bolcsode
A FENNTARTÓ	
Neve	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
Képviselője	NYMJV polgármestere
E-mail	polgarmester@nyiregyhaza.hu
Telefon	06-42-524-524
A MŰKÖDTETŐ INTÉZMÉNY	
Neve	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Tokaji u. 1/D
Képviselője	Dr. Nagy Erzsébet Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője 06-42-506-750 +36-20-327-8118 titkarsag.gyejo@gmail.com igazgato.gyejo@gmail.com
A SZAKMAI PROGRAM	
Készítőjének neve és beosztása	Szigligeti Éva bölcsődevezető
Érvényességi ideje	2028.10.30.
Készítésének dátuma	2023.10.30.

Városunk Nyíregyháza a keleti országrész egyik legszebb gyöngyszeme. Nem csoda, mert ezt a várost a dinamikus fejlődés, a rend, a tisztaság, csodálatos virágos utcák, parkok jellemzik.

A 14 sz. Bóbita Bölcsőde 1978-ban került átadásra egy akkor épülő városrészben a Jósavárosban. Az új lakótelep városunk híres szülöttjéről Jósa Andrásról kapta a nevét, ugyanúgy, mint városunk kórháza és legnagyobb múzeuma.

A Bóbita Bölcsőde Nyíregyházán, a Jósa városi lakótelep ölelésében helyezkedik el. A bölcsőde 1978-ban 80 férőhellyel került átadásra.

A bölcsőde több irányból helyi és távolsági buszokkal könnyen megközelíthető. Bölcsődénk tulajdonképpen egy nevelési centrum részét képezi. A gyermeklétszám összetétele is nagyon vegyes, melynek ellátása komoly, és összetett szervezést igényel.

A bölcsődei életet 4 gondozási egység 8 csoport működik, 4 játszóudvar szolgálja a szabad levegőn történő játék biztosítását. Az udvaron rögzített és mobil játékok találhatóak, melyek egy része 2020 évben megújult. Valamennyi rögzített játék fából készült. Minden egységnek külön homokozója van. Minden gondozási egységhez tartozik terasz. 2020-ban a bölcsőde területén kialakítottunk egy taposó ösvényt, amit a csoportok beosztott rendben használhatnak. Itt a gyermekek mezítláb sétálnak egy adott útvonalon, minden felület más-más reflexpontot stimulál és egészségügyi hatásai is vannak, javítja az idegrendszert, jót tesz a keringési rendszernek, erősíti az izmokat, megakadályozza a lúdtalpat és élményt biztosít a gyermekeknek.

2. KAPCSOLÓDÁSOK RELEVÁNS JOGSZABÁLYI -és MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL

2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014:(IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 62/2011.(VI.30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalmazásának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról

2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

2.3. Módszertani szabályzók

- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2023)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/bolcsodei_orszagos_alapprogram_2023_issuu?fr=sNjY5ZTM3MjUzMjY
- A bölcsődei ellátással kapcsolatos módszertani levelek és ajánlások
  - Tudástár – A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe (2022)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_beszoktatás_issuu
  - Bölcsődei adaptáció – Módszertani levél (1979)
  - Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989)
  - Folyamatos napirend a bölcsődében. – Módszertani levél (1981)
  - Játék a bölcsődében – Módszertani levél (2003)
https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/m%C3%B3dszertani%20levelek/jatek_a_bolcsodeben.pdf
  - Módszertani útmutató a kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről (2019)

- <https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/kisgyermeknevelo-dokumentacio/>
- Tudástár – Csecsemőtáplálás a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_minibolcsodek_nek_csecsemotaplalas_oldalak
  - Tudástár - Kisgyermek táplálása a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/kisgyermek_taplalas_issuu
  - Tudástár - Csecsemő és kisgyermek élelmezése a bölcsődében (2022)
- Gyermek napközbeni ellátásához illeszkedő standard – Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (2022)
https://bddsz.hu/sites/default/files/2022-02/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezmenyek_standard_220216_fin.pdf

3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI

3.1. Az alapellátás célcsoportja

A bölcsőde a 3 éven aluli családban nevelkedő gyermekek ellátását biztosítja napközben, melyben szakszerű nevelés és gondozás is zajlik. Olyan esetekben, ha a gyermek már betöltötte 3. életévét, azonban fejlettségi szintje alapján nem óvoda érett, akkor nevelési év végéig, azaz augusztus 31-ig nevelhető, gondozható a gyermek bölcsődében. A bölcsődék az intézmény szervezeti egységeiként működnek, mint a 3 éven aluliak napközbeni ellátását biztosító gyermekjóléti alapellátási intézmények.

A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart. Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható a harmadik életévének betöltéséig, illetve:

- Ha a gyermek január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-éig.
- Ha szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.
- Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében nevelhető, gondozható a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

A bölcsődei ellátás keretében a gyermek életkorának és egészségi állapotának megfelelően biztosítjuk a nevelés és gondozás feltételeit:

- a szülővel történő fokozatos beilleszkedés lehetőségét,
- a gyermek neveléséhez-gondozásához szükséges textíliát, bútort, egyéb eszközöket és felszerelést,
- a játéktevékenység feltételeit,
- a szabadban való tartózkodás feltételeit;
- az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkeztetést a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló miniszteri rendeletben foglaltaknak megfelelően.

3.2. IDŐSZAKOS GYERMEKFELÜGYELETI SZOLGÁLTATÁS CÉLCSOPORTJA

Az időszakos gyermekfelügyelet előzetes megbeszélés alapján jöhet létre a szülő és az intézmény között térítési díj ellenében szakemberek felügyelete által. Az időszakos gyermekfelügyelet a bölcsődei keretein belül a gyermekek számára biztosít szakszerű nevelés-gondozást, testi-lelki szükségleteiket kielégíti, segíti a fejlődést és a szocializációt, szükség szerinti étkezteti a gyermeket, megteremti az itt töltött időszaknak megfelelően, a fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet, figyelmet fordít az egészségvédelemre az

egészségnevelésre illetve mindezek mellett szem előtt tartja a kulturhigiénés szokások kialakulásának segítését az egyéni bánásmódot és a gyermekek életkorának és nemének megfelelő játékeszközöket biztosít.

3.3. AZ ELLÁTANDÓ TERÜLET

Bölcsődénk ellátandó területéhez Nyíregyháza és Nagycserkesz tartozik. Erről a két településről tudunk gyermekek fogadni.

3.3.1 Nyíregyháza, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye és a Nyíregyházi járás székhelye. Közel 120 000 fős lakosságával pedig az ország hetedik és az Észak-Alföld második legnagyobb települése.

3.3.2 Nagycserkesz Nyíregyháza nyugati agglomerációjában helyezkedik el, a megyeszékhelytől 15 km távolságra.

4. BÖLCSÖDÉNK KAPCSOLATAI

4.1. INTÉZMÉNYEN BELÜLI KAPCSOLATOK

Célunk, hogy a meghatározott szakmai alapelvek mentén a lehető legtökéletesebb ellátást biztosítsuk a kisgyermeknek, éppen ezért elengedhetetlen a rendszeres kapcsolattartás az intézmény vezetőjével, továbbá az egységesség fenntartása érdekében és tapasztalatcsere céljából folyamatos a kapcsolat a Nyíregyházi Gyermejkölési Alapellátási Intézmény további bölcsődéivel.

4.2. INTÉZMÉNYEN KÍVÜLI KAPCSOLATOK

- Eszterlanc- Északi Óvoda Tas utcai tagóvodája
Bölcsődénk „társ” óvodája az Eszterlanc Óvoda Tas utcai tagóvodája, mellyel sikeres az együttműködésünk. Az együttműködést elősegíti, hogy a bölcsőde és óvoda egy épületben helyezkedik el. A tőlünk elbúcsúzott gyermekeket

meglátogatjuk, nyomon követjük óvodai életüket. Rendezvényeinkre szívesen jönnek át az óvodások fellépni.

- Zay Anna Egészségügyi szakközépiskola
A szakközépiskolából minden évben fogadunk tanulókat, akik megtapasztalhatják, milyen a bölcsőde élete. Bölcsődénkbe duális képzés keretében képezzük a kisgyermeknevelőket, akik a bölcsődei gyakorlatukat a mi bölcsődékben töltik.
- Nyíregyházi Egyetem
Az egyetemen 2013-ban indult BA képzés keretein belül csecsemő- és kisgyermeknevelő alapszak. A felsőoktatási intézmény hallgatóit bölcsődénk fogadja, ezáltal igyekszünk a lehető legmagasabb színvonalon átadni szakmai tudásunkat, ezzel ösztönözve a pályakezdő kisgyermeknevelőket.
- Óvodák
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának Szociális és Köznevelési Osztálya
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatalának Járási Gyámhivatala
- Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat
- Nyíregyházi Kerületi Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal
- Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ
- Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
- Rendőrség
- Egészségügyi Alapellátás Igazgatóság
- Nyíregyházi Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Intézete

Együttműködés módja:

- Szóban
- Írásban
- Eset-, ill. szakmai konferenciák keretében

5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK

Bölcsődei dolgozók:

- Bölcsődevezető 1 fő
- Kisgyermeknevelő: 18 fő
- Szakácsnő: 1 fő
- Konyhai kiségitő: 2 fő
- Bölcsődei dajka: 4 fő
- Udvari munkás: 1 fő
- Élelmezésvezető: 1 fő
- Mosónő: 1 fő

Minden dolgozó akkor tudja eredményesen végezni munkáját, ha tisztán látják helyüket és szerepüket a bölcsőde egészében, emiatt intézményünk nagy hangsúlyt fektet arra, hogy empátiával forduljon kollegái felé. Emellett fontos, hogy a dolgozók is különféle empátikus képességekkel rendelkezzenek, melyek alkalmassá teszik őket feladataik ellátására.

A gyermekek gondozását és nevelését szakképzett kisgyermeknevelők végzik különféle szakmai képesítésekkel. Munkatársaink rendelkeznek csecsemő- és kisgyermeknevelő felsőfokú képzéssel, csecsemő- és kisgyermekgondozó emeltszintű képzéssel és csecsemő- és kisgyermekgondozó középfokú képzéssel. Bölcsődénkben minden dolgozó rendelkezik a munkakörének előírt képesítésekkel, a mindenkorai jogszabályokban előírtaknak megfelelően. A kisgyermeknevelő legfőbb munkaeszköze a személyisége. Alapvető tulajdonsága az empátia, az elfogadás és a hitelesség. Nevelői attitűdje elfogadó-engedékeny. Képes érzelmi biztonságot nyújtó kapcsolat kialakítására minden kisgyermekkel. Jól ismeri a kisgyermek életkori sajátosságait, egyéniségét, támogatja a személyiség kibontakozását, az aktivitást, az önállósodást. Képes a szülőkkel partneri

kapcsolatban együttműködve elősegíteni szokások, a viselkedési szabályok elsajátítását. A gyermekek ellátását elhivatottsággal, professzionálisan, igényesen végzi. Képes a szakmai fejlődésre, a folyamatos megújulásra. Tudatában van annak, hogy személye, viselkedése példa lehet a gyermek és a szülők számára.

2016.01.01.-től a pedagógus életpálya modell kiterjesztésére került sor a diplomával rendelkező szakdolgozók részére. Az Intézményünk a továbbképzési tervben ütemezett terv szerint biztosítja a munkatársak továbbképzését.

6. TÁRGYI FELTÉTELEINK

A bölcsődénk elemi célja, hogy a törvényben előírt követelmények betartásával, optimális személyi és tárgyi feltételek között minőségi színvonalon biztosítsa a hozzánk beíratott kisgyermek testilelki és pszichés fejlődését.

Gyermekek által használt helyiségek: Az intézményben, az esztétikus, szép, korszerű épületben kialakított helyiségek megfelelő berendezési, felszerelési tárgyak biztosításával, a jól felszerelt játszókert kialakításával megteremti a magas színvonalú napközbeni ellátás feltételeit. A csoport szobák világos, tágas, az erős napsugárzás ellen redőnyökkel ellátottak. A csoport szobákhoz tartozik mosdó, gyermekátadó helyiség. A játszó udvaron található a homokozó, babaház, rugós hintaló, mászóka. Az udvari játékeszközök fejlesztése folyamatosan zajlik.

A gyermekek és dolgozók által használt helyiségek az előírásnak megfelelnek. Bölcsődénk jelenleg 4 gondozási egységben 8 csoportszobában látja el a kisgyermeknevelői munkát. Így a férőhelyek száma 102 férőhelyre bővült. A gyermekek életkorának megfelelően 5 db 12 fős és 3 db 14 fős csoportot alakítottunk ki.

Csoportszobáink 2020-ban újultak meg, új burkolatot kaptak, kicserélték a beépített szekrényeket és részben a játékkészlet is kicserélődött. A szobákat úgy rendezzük be, hogy a gyermekek egészséges fejlődése biztosítva legyen, mozgás és játéki igényük kielégítést nyerhessen. Kedvükre játszhassanak társaikkal és kisgyermek nevelőjükkel. A csoportszoba berendezésénél, a játékok

kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, eltérő igényeit is figyelembe vesszük.

Az alapjátékok biztosítottak: játszókendők, babák, labdák, képeskönyvek, mozgásfejlesztők. Nagymozgást fejlesztő- és segédeszközök: különböző méretű-, fajtájú labdák, forgó egyensúlyozó fejlesztő ülőke, variálható mozgásfejlesztő akadálypálya modul, hullámgördülő.

Alkotó tevékenységet segítő játékok: festékek, (alapszínek: piros, sárga, kék) ceruzák, filctoll, zsírkréta, gyurma, fakockák (különböző méretűek). Montessoritorony, zsírkréta, ujjfesték, rajztábla, aszfaltkréta, bábok, építő játékok. Ének-zene, énekes játékok: hallás-, ritmusfejlesztő eszközök, csörgő, csengő, cintányér. Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök. Az értelmi képességek mellett az érzelmi intelligenciát is fejlesztjük, ennek köszönhetően kialakításra került egy kis állat sarok a bölcsődében, ahol akváriumok találhatóak, melyben halak és teknősök élnek. Ezeket az állatokat a gyermekek örömmel nézegetik. Az elhasználandó játékokat folyamatosan selejtezzük, a pótlását az éves költségvetésben tervezzük.

2020-ban az átadó rész teljes felújításra került, megújultak a szekrények, az öltöző padok és minden új burkolatot kapott. A fürdőszoba felszereltsége az előírásoknak megfelelő, 2020 évben teljes felújítása megtörtént, új burkolatot és csempét kapott és a szaniterek is kicserélésre kerültek.

A bölcsődében található tornaszoba 2021-ben készült el, ahol a gyermekek különféle nagymozgást fejlesztő eszközökkel tevékenykedhetnek. Pl: bordásfal, ugráló csacsi, forgó egyensúlyozó fejlesztő ülőke, variálható mozgásfejlesztő akadálypálya modul, hullámgördülő. A mozgásfejlesztő eszközök használata során, a kisgyermekek szabadon próbálhatják, végezhetik az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgás koordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk.

A taposóösvény a bölcsőde udvarán található, ahol a gyermekek mezítláb sétálnak egy adott útvonalon, minden felület más és más reflexpontot stimulál és egészségügyi hatásai is vannak, javítja az idegrendszert, jót tesz a keringési

rendszernek, erősíti az izmokat, megakadályozza a lúdtalpat és élményt biztosít a gyermekeknek.

Egyéb helyiségek:

- vezetői iroda
- kisgyermeknevelői szoba
- játéktároló
- tálaló konyha
- mosoda

Dolgozók szociális helyiségei:

- mosdó, WC
- étkező
- személyzeti öltöző.

7. Nevelési- Gondozási Feladatok

7.1. Alapellátásban

7.1.1.NEVELÉSI-GONDOZÁS ALAPELVEI

Bölcsődénkben a nevelés alapelveit figyelembe véve végezzük a nevelés-gondozás feladatait. Az alábbi alapelvek jelen vannak mindennapjainkban.

7.1.1.1 A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A

rendszer szemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az alrendszerek működését, az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása, a szülői kompetencia erősítése révén a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

Bölcsődénk a családszemléletű megközelítésre igen nagy figyelmet fordít, emiatt szükségszerűnek érezzük a családlátogatásokat és a különféle családi programokat ahol nem csak a gyermeket, hanem az egész családot, picit közelebből megismerhetjük. Ezek nagy mértéken segítik a munkánkat, ugyanis ezek által a programok által feltérképezzük, hogy hogyan és milyen környezetben nevelkedik a gyermek, milyen a szülő gyermek kapcsolata, milyen helyet foglal el a gyermek a család életében, milyen szabályok és „elvárások” vannak a gyermek felé, amit a kisgyermeknevelők a beszoktatások során alkalmazhatnak, ezáltal a gyermek biztonságérzete is hamarabb kialakulhat.

7.1.1.2. A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek egyéni igényeihez, fejlettségi szintjéhez igazodó szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. Jelenti ez azt is, hogy minél korábban szükséges kellő mértékű információt és támogatást nyújtani az érintett családoknak az eltérő fejlődés felismeréséhez, s a problémahelyzetnek megfelelő kezeléséhez. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkciójából adódóan alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő egyik fontos feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése, a korai megsegítés. Mindez a szülők bevonásával, a kompetenciahatárok betartásával, családközpontú szemlélet mentén a szükséges beavatkozások, intézkedések megtételével történik.

A kisgyermeknevelők nagy figyelmet fordítanak a gyermekek megfigyelésére és játékos fejlesztésükre bölcsődei kereteken belül. Ha a gyermek fejlődésében elmaradásokat észlelnek a kisgyermeknevelők, akkor jelzik azt a bölcsőde vezetőjének, aki felveszi a kapcsolatot a szülőkkel, majd a szülők a jelzés által szakemberhez fordulnak, ezáltal a gyermek minél korábban megkaphatja a korának megfelelő fejlesztéseket.

7.1.1.3 A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe.

A gyermek nevelése a család joga, feladata és kötelessége. A bölcsődei nevelés csak kiegészítője a családi nevelésnek, ezáltal az otthonról hozott nevelési értékeket és gondozási szokásokat el kell fogadni és erősíteni kell azt, ha pedig a bölcsődei neveléssel teljesen ellentétes abban az esetben a kisgyermeknevelő esetlegesen javasolhat megoldást a szülőnek egyes helyzetekre pl. étkezési szokások étvágytalanság, szobatisztaság, de a szülő döntését minden esetben-tiszteletben kell tartani.

7.1.1.4 A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, Egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, szeretetteljes bánásmód, tisztelet és bizalom illeti meg. Alapvető jog, hogy a gyermek fejlődéséhez megkapjon minden segítséget, szükség esetén speciális ellátásban, fejlesztésben részesüljön. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával.

Kiemelt figyelmet fordít az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek iránti tolerancia kialakítására, a másság elfogadására, az előítélet-mentes, befogadó légkör megteremtésére.

Minden gyermek más és más, különféle fejlődő személyiséggel, emiatt minden gyermeket egyéni bánásmódban kell részesíteni. A kisgyermeknevelő minden gyermeknek elegendő figyelmet és időt ad. Türelmesen viszonyul minden gyermekhez. Tiszteletben tartja, ha valakinek picivel több idő kell egy-egy tevékenység elvégzéséhez, nem sűrgeti. A gyermek nyelvén kommunikál, egyszerű, könnyen érthető mondatokban. Fontos szem előtt tartani a vallási kulturális hovatartozását a családnak.

7.1.1.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására elfogadó, érzelmi melegséggel, megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

A bölcsődébe járó kisgyermek életébe a család után meghatározó szerepet tölt be a saját kisgyermeknevelője. A kisgyermeknevelőnek megfelelő szakmai tudással, kellő önismerettel és különféle készségekkel kell rendelkeznie. A kisgyermeknevelő, ahogy a szülők is mintát nyújtanak a gyermekek számára, akitől tanul, akit utánoz, akit megfigyelve nagyon sok mindent megtanul a bölcsődében. A bölcsődében ő nyújtja a biztonságot, az állandóságot a gyermek számára.

7.1.1.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatására, az adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő”- rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

Amikor a kisgyermek bölcsődébe kezd járni, akkor leválik az anyától, a családtól, ezt a gyermekek többsége általában nehezen viseli. A bölcsődében az a feladatunk, hogy biztonságos környezetet teremtsünk a gyermekek számára. Ezért nagyon fontos a személyi és tárgyi állandóság.

7.1.1.7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés összes területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

A fokozatosság minden területen megfigyelhető. A fokozatosan történő beszoktatásnál kialakul egy érzelmi biztonság a gyermekeknél. Tíz napja van a gyermeknek és a szülőnek is megszokni az új helyzetet. A fokozatosság alkalmazásával a gyermek könnyebben tud alkalmazkodni a változásokhoz. A szobatisztaságra nevelésnél is a fokozatosság és a rendszeresség tud eredményhez vezetni.

7.1.1.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban. Ennek a szemléletnek az érvényesítéséhez törekedni kell a gyermek és a család sokoldalú megismerésére.

A kisgyermeknevelő mindig figyelembe veszi a gyermek képességeit, vagy az adott napi hangulatát, ha igényli, a gyermek többször az ölébe ülteti, megsimogatja, megöleli, segíti, ha nincs kedve az adott tevékenységhez, de egyébként meg tudja és szereti csinálni. Konfliktushelyzeteknél kivár és csak szükség esetén avatkozik be. Alvásnál is érvényesül az egyéni bánásmód elve, van, aki otthonról hozott kispárnához ragaszkodik, van, aki plüss állattal szeret elaludni és olyan is van, aki két cumival tud elaludni, ezek mind biztosításra kerülnek a gyermek számára.

7.1.1.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a 4 nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit, ezért támogató, biztonságos légkörben kell megvalósulnia. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

Minden gondozásban nevelés is folyik, de a nevelés nem korlátozódik a gondozási helyzetekre. A gondozás nagyon bensőséges helyzet, hiszen ilyenkor a saját kisgyermeknevelő csak egy gyermekre figyel. Jelen van ilyenkor a felnőtt és a gyermek közt a verbális és a nonverbális kommunikáció. Ilyenkor csak egymásra figyelnek, a gyermeknek nem kell megosztania a kisgyermeknevelő figyelmén. A gyermek ilyenkor könnyebben kezdeményez beszélgetést saját élményeiről vagy tesz fel kérdéseket. Gondozás közben számtalan nevelési feladatot lát el a kisgyermeknevelő. Rengeteg információ átadás történik, öltözésnél kézmosásnál az adott helyzetre vonatkozóan.

7.1.1.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit megteremtve, ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

A bölcsődei nevelésben kiemelten kell támogatni az érzelmi kognitív és társas kompetenciák. Fontos, hogy lehetőséget biztosítsunk, hogy a gyermek minél több élménnyel, tapasztalattal gazdagodjon, ezáltal megismerje a körülötte lévő világot. A gyermekek gondozási helyzetekben és játékos tapasztalatok útján tanulnak a legtöbbet és jutnak számtalan élményhez. Mindezek mellett a bölcsődénk nagy figyelmet fordít a környezeti nevelésre is, melybe a szülőket is előszeretettel invitálja. Megismertetjük és tapasztalatokat közvetítünk a gyermekeknek a környezettudatos magatartás tükrében (Évszakok és időjárás, Madarak fák napja, Víz napja, Föld napja). Ezeken kívül a mindennapjaink része a művészeti és az esztétikai nevelés. Ide tartozik az ének-zeneinevelés, anyanyelvi irodalmi nevelés (mese, mondóka, báb), vizuális nevelés (rajzolás, festés, ragasztás, gyurmázás) és az esztétikai környezet biztosítása ünnepeknek és évszakoknak megfelelően a gyermekek számára, amiért a kisgyermeknevelők felelősek.

7.2. Nevelési célok

Célunk a kisgyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének biztosítása, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. A bölcsődei nevelés - gondozás a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését.

7.3. Nevelési feladatok

A bölcsődei nevelés feladatai

- ***A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése***

Nagy hangsúlyt fektetünk a szülői kompetencia fejlesztésére, a család megismerésére, támogatására. Elengedhetetlen a bölcsődei- és családi nevelés összhangja. A szülők és kisgyermeknevelők közötti kölcsönös bizalom, partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétele a közös munkának. A szülő ismeri a legjobban kisgyermekét szokásait, étkezését, szükségleteit, így segíteni tudja a kisgyermeknevelőt az egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő szaktudása, tapasztalata segíti a szülőt a kisgyermek fejlődésével, nevelésével kapcsolatos módszerek alkalmazásában.

- ***Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása***

A kisgyermeknevelők feladata a kisgyermek testi, lelki fejlődéséhez szükséges biztonságos környezet megteremtése. Ezen kívül pedig fejlődésének támogatása, nyomon követése és dokumentálása, és az eltérő fejlődésnek a jelzése. Ezekon kívül nagyon fontos a bölcsődében a megfelelő napirend kialakítása, mely magába foglalja a rendszeres napi négy étkezést. Az étrendet az élelmezésvezető állítja össze, a speciális étrendet pedig dietetikus segítségével készítik el. Az évszaknak megfelelő napirend magába foglalja még a szabadlevegőn töltött idő mennyiségét és minőségét. Rossz idő esetén pedig nagymozgás fejlesztésére szolgáló eszközöket tudunk biztosítani a gyermekek számára. Melyek például:

Nagymozgást fejlesztő szivacsos modul, bilibo, hullámgördülő, csúszda, bobocar. Illetve elengedhetetlen a kulturhygiénés szokások kialakítása is.

- **Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése**

A gyermekek érzelmi stabilitásához hozzájárul a biztonságos környezet megteremtése és a biztonságot nyújtó kisgyermeknevelői attitűd, melyhez hozzátartozik az érzelmi elérhetőség, a hitelesség, a biztatás, motiválás és a világos és következetes szabályok felállítása és betartása. A bölcsődei környezet több társas lehetőséget teremt a gyermekek számára, ahol megtanulhatják kezelni és kontrolálni érzelmeiket illetve itt tanulnak meg osztozkodni a kisgyermeknevelő figyelmén és a játékokon is ezáltal törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére.

- **A megismerési folyamatok fejlődésének segítése**

A kisgyermekek érdeklődését a kisgyermeknevelők a játékos felfedezéssel, valamint az önállóság lehetőségeinek feltételeinek megteremtésével igyekeznek kialakítani. A kisgyermeknevelők ennek érdekében elegendő időt biztosítanak, és megfelelő teret alakítanak ki. A bölcsődei gondozás, nevelés során új ismeretekre tesznek szert, melyek feldolgozásában és megértésében is segítséget nyújt a pedagógus. Ennek érdekében a kisgyermekek egyéni szükségleteihez igazodnak. A közös tevékenységek, foglalkozások során figyelembe veszik a gyermekek egyéni élményeit, érdeklődési körét, fejlettségi szintjét. A gyermekek önálló próbálkozásainak támogatása érdekében kreatív helyzetmegoldásokat, megfelelő mennyiségű időt és teret biztosítanak a kisgyermeknevelők. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése érdekében figyelembe veszik az önálló választást, valamint az egyéni képességeket, ezzel segítve, ösztönözve a gyermek fejlődését.

7.4. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

A bölcsőde a kisgyermek számára élményt nyújt, ösztönző, biztató, illetve ismeretszerzési tudást kínál.

Valamennyi ténykedés, szituáció kialakításának metodológiai alapja az egyéni bánásmód megvalósítása, valamint a gyermek helyes törekvéseinek, önértékelésének a megerősítése. Lehetővé kell tenni a gyermekek számára, hogy néhány tevékenységben vegyenek részt koruknak, fejlettségüknek megfelelően.

- 7.4.1. **Tanulás** A bölcsőde nem az a hely, ahol a *tanulást* erőltetni kell a gyermekekkel, hiszen ez nincsen feltételhez kötve. A tanulás meghatározása, értelmezése széleskörű, többféleképpen is definiálható. Tanulás során a gyermek információkhoz jut, ismeretet szerez, amely lehetővé teszi viselkedésmódjának fejlődését. A tanuláshoz elengedhetetlen feltétele, hogy a gyermek érdeklődő legyen.

A gyermekek viselkedéseiben megfigyelhetőek az utánzások, amelyeket játék formájában próbálnak elsajátítani. Akár a szüleiket, vagy nagyszüleiket, esetleg a kisgyermeknevelőket utánozzák. Ebből tudunk következtetni arra, hogy a gyermekek odafigyelnek családtagjaikra, barátaikra, és megtanulják, hogy hogyan és miként viselkednek azok a mindennapokban.

Ebben az életkorban tanul meg legtöbbet a gyermek, amit hall, azt mondja, amit lát, azt csinálja. Ezért fontos, hogy a gyermek számára kellő viselkedésmódot biztosítsunk, alkalmazzunk, valamint hogy építő jellegű legyen, amit tanítani szeretnénk nekik.

- 7.4.2. **Gondozás** A *gondozás* egy bizalmas kölcsönös viszony a kisgyermeknevelő és a gyermek között. A gondozás legfontosabb célja, hogy a kisgyermeknevelő kellően részt vegyen a gyermek testi, fizikai igényeinek a kielégítésében. Fontos, hogy a gyermek kicsi korától tevékenyen részt tudjon venni a gondozási szituációkban, valamint érezze, hogy a kisgyermeknevelő biztonságot nyújt számára, érzékelje figyelmét, valamint támogassa őt gondozásában. Kellő időt kell biztosítani a gyermek számára, hiszen valamely mozdulatoknak az elsajátítása hosszabb időt vesz igénybe, és többszöri gyakorlást igényel.

A kisgyermeknevelő mindig együtt érez a gyermekekkel, átérzi a gyermekek boldogságát, szomorúságát. Mindig türelmesnek, toleránsnak kell lennie. Szakmájához elengedhetetlen feltétel a kiváló kommunikációs képesség, a megfelelő szakmai felkészültség, kellő tanácsadás a gyermekek szüleinek, figyelmekkel kísérvje a gyermekeket munkája során, valamint kellően elsajátítsa a szakmai ismereteket.

7.4.3. Játék A *játék* a gyermekeknek a leglényegesebb tevékenysége. A játék megannyi gyermeknek segít a testi, értelmi, érzelmi, és szociális fejlődésében. Hozzájárul a világ felfedezéséhez, valamint nyitottabbá válik a világ számára. Játék során a gyermekek könnyedén tudnak kapcsolatot kialakítani kortársaikkal, nyitottabbá válnak egymás számára, valamint jobban keresik ennek okán egymás társaságát.

A bölcsődében több időt eltölt a gyermek a kisgyermeknevelőkkel, valamint társaival egyaránt, amely örömet nyújt számára, társadalmi fejlődésében segít. A gyermekek megfigyelik kortársaik viselkedését, játékát, amely mintát ad számukra. A játék a szociális képesség fejlesztésében nyújt segítséget, valamint kihat a testi és a lelki fejlődésre. Játék során a gyermekek megtapasztalják önmagukat, kortársaikat, valamint az őket körülvevő világot.

7.4.4. Mozgás A kisgyermek számára a *mozgás* örömet nyújt, ezáltal nagy mozgásteret kell kialakítani, és mozgásfejlesztő játékokat kell számukra a szobában, valamint az udvaron is biztosítani. A kisgyermek számára olyan játékeszközöket kell biztosítani, amelyek felébresztik az érdeklődésüket, megtartják a mozgásaktivitásukat, illetve az eszközök használata biztonságos legyen.

A bölcsőde számára lehetővé kell tenni, hogy a gyermekek mozgása során semmi baleset ne érje őket, olyan helyet kell biztosítani számukra, amely védett és tágas, és kellő mennyiségű hely áll rendelkezésükre. A mozgás kisgyermekkorban elengedhetetlen feltétel az egészséges életmódhoz, életvitelhez. A kisgyermekkel célszerű ebben a korban sétálni, ugrálni, tornázni. A gyermekek mozgás során sajátítják el a stressz okozta állapot legyőzését, valamint hozzájárul az önbizalom kialakulásához.

7.4.5. Mondóka, ének A bölcsődében a *mondóka* és az *ének* jelentős szerepet tölt be a kisgyermek életében. A zene által okozott élmény, valamint információszerzés örömet nyújt számukra. A játék során a kisgyermeknevelők által ismételt mondókák, gyermekdalok, népdalok felkeltik a gyermekek figyelmét, megismerik a hagyományokat, a továbbélésében nyújt segítséget. A mondókák pozitív hatással vannak a gyermekek érzelmeire, érzelmi biztonságot és vidámságot nyújtanak.

A folyamatos mondókázás során a gyermekek memorizálása fejlődik, ezáltal könnyebben emlékeznek a dalokra. A bölcsődékben nagyon népszerűek a mondókázások, a gyermekek rendkívül szeretik. Mindig figyelemmel kísérik végig a dalokat a kisgyermeknevelővel. Különböző dalokhoz kézmozdulatokkal kísérnek, ezáltal könnyebbé teszik a kisgyermek memorizálását, valamint jobban értelmezik a dalok mondanivalóját.

A kisgyermek érzelmi, értelmi, valamint szociális fejlődésükre nagy hatást gyakorol.

7.4.6. Vers, mese A *vers* ritmusa, a *mese* mondanivalója hat érzelmükön keresztül a személyiségükre, jellemeikre. A kisgyermek olyan tapasztalatokat, és ismereteket sajátítanak el, ahol más körülményekben nincs esélyük.

A mesélés során a gyermekek szókincse bővül, illetve ismeretet, tudást szerezhetnek a körülöttük lévő világról. A meseolvasás nagyon fontos, hogy már kisgyermekkorban keltsük fel vele érdeklődésüket, hiszen a kommunikációs képességükben nagyon fontos szerepet játszik, valamint megtanulhatnak emberi viselkedéseket, jó és rossz tulajdonságokat az olvasmány során.

7.4.7. Alkotó tevékenységek Alkotótevékenységek: A bölcsődénkben a kisgyermeknevelők a napi szakmai tevékenység kezdeményezések során, nem kötelezőek, a gyermek korának és érdeklődéseinek megfelelően kapcsolódhatnak ezekhez a tevékenységekhez. Törekszünk arra, hogy az

érdeklődést minél hosszabb ideig fent tartjuk. A gyermeket a pozitív érdeklődés megtartása érdekében többszöri dicsérettel kísérjük.

A kisgyermeknevelő feladatai: a kisgyermeknevelő az adott tevékenységhez előkészül, biztosítja a megfelelő eszközöket és körülményeket.

A bölcsődében a leggyakrabban használt alkotói eszközök: gyurma, ujjfesték, marok zsírkréta, ragasztó, vastagszárú színes ceruza.

7.4.8. Egyéb tevékenységek Egyéb tevékenységek: A Bóbita Bölcsődében a gyermekekkel megismertetjük a környezeti nevelést, mint pl. őszi falevél szedése, virágültetés, gyümölcsök megismerése, a termésekkel való ismerkedés, és ezek a tevékenységek nagy örömet, élményt nyújtanak a gyermekek számára.

7.5. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

7.5.1. „Saját kisgyermeknevelő”- rendszer A saját kisgyermeknevelői rendszer biztonságot és stabilitást jelent a gyermekek számára. A kisgyermeknevelő viselkedésével, személyiségével és öltözködésével mintául szolgál a gyermeknek. A kisgyermeknevelő felmenőrendszerben szokatja be a gyermekeket. Egy kisgyermeknevelőhöz 6-7 gyermek tartozik, csoportlétszámtól függően. A saját kisgyermeknevelő vezeti a gyermek fejlődésének állomásait. Elsődlegesen ő gondozza és neveli őket az óvodába kerülés pillanatáig. A kisgyermeknevelő és a gyermek között szoros érzelmi kapcsolat alakul ki.

7.5.2. Gyermekcsoportok szervezése A bölcsődei csoport létszám jogszabályban meghatározott, melyek korosztálytól függően 12 és 14 főek lehetnek. 12 fős csoport akkor alakul ki amikor 2 évnél fiatalabb gyermek nyer felvételt a csoportba, 14 fős csoportok pedig csak 2 éves kor fölött alakíthatóak ki. Az előírtnál több fő egy csoportban nem megengedett ugyanis ekkor sérülhet a gyermek minőségi gondozása és nevelése. Kiemelten fontos, hogy a gyermek a bölcsődei felvételtől az óvodába bocsátásáig egy

csoportba járjon, és egy kisgyermeknevelőhöz tartozzon, hiszen elengedhetetlen a személyi és helyi állandóság!

7.5.3. Tárgyi feltételek A bölcsőde tárgyi feltételeit a bölcsőde vezetője köteles biztosítani a gyermekek számára, ide tartoznak az alapjátékok, csoportszobai, és udvári játékok melyek a jogszabályoknak és szakmai előírásoknak megfelelnek. Ezeken kívül a játékoknak meg kell felelni a gyermekek életkorának, érdeklődésének és a csoport létszámának is, illetve fontos, hogy könnyen tisztíthatóak és fertőtleníthetőek legyenek.

7.5.4. Napirend A jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend a kisgyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes kisgyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalmát is biztosítja. A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők is. A napirend kialakításának további feltételei a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelő”- rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával való összehangolt munka, a kisgyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

7.6 Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A bölcsődénkben a családi nevelés elsődleges tiszteletét szem előtt tartjuk, az adaptáció megkezdése előtt családlátogatáson veszünk részt. A szülővel történő fokozatos beszoktatás alapján.

A *kisgyermeknevelő kapcsolata a szülőkkel* fontos szerepet tölt be a bölcsődei élet működésében. A bölcsődei nevelés-gondozás a családi nevelésben és a gyermek fejlődésében, valamint a kisgyermeknevelő közti társ összeköttetésben nyújt segítséget. A családi és a bölcsődei nevelés-gondozás egységes hatása. A szülő tudatja a kisgyermeknevelővel a gyermek szokásait, igényeit, szükségleteit, hozzájárulva a kisgyermeknevelő munkájához. A bölcsődében a kisgyermeknevelő a szakértelmével, tapasztalatával segíti a gyermeket fejlődésében, valamint támogatja a szülőket gyermekük gondozásában, nevelésében. A partneri kooperáció elengedhetetlen elvárása az őszinteség, a hitelesség, és a kölcsönös bizalom.

A kisgyermeknevelő – szülő közti kapcsolat nagyon fontos a bölcsőde életében. Az információátadás a szülőnek a gyermeke napi tevékenységéről, viselkedéséről. A kisgyermeknevelő észrevétele a gyermeke viselkedésében, napi rutinjában, étkezéseiben, társakkal való viszonyulásában. A kisgyermeknevelő feladata, hogy a szülőt tájékoztassa ezekről.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, egyéni kapcsolattartási formák:

- kisgyermeknevelő – szülő közti beszélgetések a gyermek érkezésekor, valamint hazamenetelkor,
- a kisgyermeknevelő üzenő füzetben rögzíti mondanivalóját a szülőknek,
- családlátogatás során megismerik a család lakhatási körülményeit, beszélgetnek a gyermekeikről a szülőkkel,
- csoportos kapcsolattartási formák a következők: szülői értekezletek, illetve szülőcsoportos beszélgetések, családi délutánok a bölcsődében, hirdetőtábla, ahol a szülők elolvashatják a bölcsődével kapcsolatos információkat, nyílt napok, írásos tájékoztatók, szervezett programok.

7.6.1 A családlátogatás A *családlátogatás* elsődleges célja, hogy a bölcsőde a szülőkkel felvegye a kapcsolatot, valamint, hogy megismerjék a majdani bölcsődébe járó gyermek, otthoni környezetét. A családlátogatás a beszoktatást segíti, valamint lehetővé teszi, hogy a gyermek jobban megismerje a kisgyermeknevelőket, és a bölcsődébe érkezéskor már nem lesznek ismeretlenek

egymás számára. Az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt kerüljön sor. Ez egy előre egyeztetett időpontban történik. A családlátogatás elsődleges feltétele, hogy a gyermek a kisgyermeknevelőt érzelmi biztonságot nyújtó szülők társaságában, illetve óvott otthoni környezetében lássa meg elsőként, ennek okán a számára ismeretlen kisgyermeknevelőkkel való beszélgetés, ismerkedés is könnyebb, egyszerűbb.

Családlátogatás során a szülők általában a bölcsődei napirendről és az adaptációról érdeklődnek. Később a gyermek szokásairól, illetve napirendjéről szoktak beszélgetni. A kisgyermeknevelők arra kérik mindig a gyermek szüleit, hogy az otthoni és a bölcsődei napirendet közelítsék egymáshoz. A kisgyermeknevelők biztosítják arról a szülőket, hogy mindent megtesznek a zökkenőmentes beilleszkedésért. Távozáskor a gyermek megnyugszik, hogy megismerte a kisgyermeknevelőket, és hogy közelebb kerültek egymáshoz.

7.6.2. Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás A csecsemő és a kisgyermek számára a személyi és a tárgyi környezet folytonossága adja a békességet és a védelmet, ami egészséges fejlődésének elengedhetetlen kritériuma. A gyermek természetes környezete a család. A kisgyermeknek az élete első éveiben önálló bánásmódra van igénye. Ebben az életkorban nélkülözhetetlen a biztonságérzet megvalósítása. A családban a gyermek számára az anya adja a védelmet. Az anya távolléte folyamán, a bölcsőde kötelessége a gyermek nevelése, valamint gondozása, továbbá köteles megosztani az anyával a nevelési problémákat.

A bölcsőde élet során a kisgyermek számára az adaptáció nehézséget jelent, hiszen minden idegen, ismeretlenek társaik, mind a hely szokatlan számukra. A szülőktől való elszakadás is gondot okoz, ugyanis az anyával töltötte a legtöbb időt, mindennapjait. Szinte minden gyermeknek van egy átmeneti tárgya, amelyhez adaptáció során nagyon ragaszkodik. Adaptáció után javarészt csak elalváskor van rá szükségük, ezáltal többet tudnak játszani és fejlődni.

Adaptáció során, ha a gyermek megbetegszik, akkor hosszabb ideig tart a beilleszkedés, mint a többi gyermeknek. Mivel mire már megszokja a részleges elszakadást anyjától, és kezdi jól érezni magát a bölcsődében, addigra újra visszaáll az otthoni életre, anyjával újra szorosabb a kapcsolata, és bölcsődébe érkezésekor újból gondot fog jelenteni. Van, aki könnyedén, és van, aki

nehezebben fogadja el a bölcsődét, a szabályokat, társait, hiszen ragaszkodik anyjához, és nehezen engedi őt el.

7.6.3. Napi kapcsolattartás A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

7.6.4. Egyéni beszélgetés Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

7.6.5. A szülőcsoportos beszélgetések A *szülőcsoportos beszélgetések* rendezett beszélgetések, amelyek mindig a kisgyermeknevelők – szülők között zajlanak. Fő témája a nevelés. Problémáikat egymással megosztják, egymást meghallgatják, segítve a szülői tájékozottságot, kompetenciaérzés megtartását. A kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a bölcsőde, valamint a csoport életéről, eseményeiről. A szükséges teendőket ilyenkor beszélik meg, illetve a kisgyermeknevelő kikéri a szülők véleményét is. Ismerteti a szülőkkel a különböző ünnepeket, összejöveteleket, változásokat, amelyek mind a bölcsődét, mind a gyermekeket érintik.

7.6.6. Szülői értekezlet Bölcsődén belül a szülői értekezlet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési éven belül három alkalommal célszerű szülői értekezletet tartani (beszoktatások előtt, a beszoktatásokat követően

és a nevelési év vége felé), de a bölcsődét, vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

7.6.7 Indirekt kapcsolattartási formák Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

8.1. IGÉNYBEVÉTEL MÓDJA

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás részeként a gyermekek napközbeni ellátásának egyik formája. A bölcsőde a családban nevelkedő – 20 hetestől - 3 éves korú – gyermekek szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, a bölcsődei gondozási-nevelési év végéig maradhat a bölcsődében. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatóságról szóló 1997. évi XXXI. törvény {továbbiakban: gyermekvédelmi törvény} 42. § (1) bekezdés értelmében, amennyiben a gyermek még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31.-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A felvételt kérheti:

- a szülő
- a szülő hozzájárulásával:
- a körzeti védőnő,
- a házi gyermekorvos vagy a háziorvos,
- a szociális gondozók, családsegítők,
- a gyermekjóléti szolgálat,
- a Gyámügyi Hivatal is kezdeményezheti.

A jelentkezés a bölcsődékbe egész évben folyamatos. Az igénylő a bölcsődei ellátást a szolgáltatás igénybevételét megelőző legfeljebb két hónapon belül a

bölcsőde vezetőjénél kérelmezheti. A bölcsődevezető dönt a gyermek felvételéről vagy elutasításáról és a szülőt/törvényes képviselőt írásban értesíti. A bölcsődei felvétel során előnyben részesítjük - ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és
- a védelembe vett gyermeket.

8.2. AZ IGÉNYBEVÉTELHEZ KAPCSOLÓDÓ DOKUMENTÁCIÓ

- Gyermek TAJ kártyája
- Gyermek lakcímkártyája
- Gyermek személyi igazolványa
- Szülők személyi igazolvány
- Szülők lakcímkártyája
- Szülők elérhetősége (telefonszám, e-mail cím)

Az intézmény a szülőt értesíti a gyermek felvételre kerüléséről, illetve arról is, ha a gyermek felvétele helyhiány miatt nem történik meg, és előjegyzésbe kerül. Amennyiben a gyermek felvételre kerül, akkor a beszoktatás első napja előtt szükséges a bölcsőde vezetőjének eljuttatni az alábbi dokumentumokat:

- Gyermek oltási könyve
- A szülők munkáltatói igazolása
- Határozatok (amennyiben van ilyen dokumentum, pl.: Gyámhatóságtól, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultság)
- Magyar Államkincstár igazolása (három vagy több gyermek után emelt családi pótlék)
- Ha a gyermek speciális étrendet igényel, meglévő allergiája van, meglévő betegségéről, megtörtént műtétekről orvosi igazolás szükséges.

8.3. TÉRÍTÉSI DÍJ

Az étkeztetés és a gondozás intézményi térítési díját NYMJV Közgyűlése határozatban állapítja meg.

Gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át normatív kedvezményként biztosítjuk (ingyenes gyermekétkezés) a bölcsődei ellátásban részesülő gyermek után, ha:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- nevelésbe vették; vagy
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíj járulékkel csökkentett összegének 130%-át.

A normatív kedvezmény igénybevételéhez, az alábbi igazoló dokumentumok szükségesek:

- Az ingyenes étkezésre jogosultság megállapítása érdekében a szülővel minden esetben kitöltjük a 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 6. sz. melléklete szerinti nyilatkozatot.
- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot megállapító hatósági döntés másolata.
- Tartós betegség esetén szakorvosi igazolás.
- Fogyatékoság esetén szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményével kell igazolni.

Az új nevelési év kezdetén nem kell ismételt benyújtani a dokumentumokat, csupán írásban nyilatkozni kell arról, hogy a korábban csatolt dokumentumok tekintetében nem következett be változás.

8.4. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS MEGSZŰNÉSE

- Ha a gyermek óvodai felvételt nyert.
- A bölcsődei nevelési év végén (augusztus 31.), ha a gyermek a harmadik életévét (indokolt esetben negyedik életévét) betölti.
- Ha a megszüntetést a szülő kéri.
- A bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.

9. TÁJÉKOZTATÁS

A bölcsődei szolgáltatásról az érdeklődők több módon is tájékozódhatnak:

- Az önkormányzat helyi rendelete tartalmazza a bölcsődékkal kapcsolatos eljárási rendet.
- A bölcsődékben mind személyesen, mind telefonon folyamatosan lehet tájékoztatást kérni.
- A bölcsődén belül szülői értekezletek, hirdetmények, valamint a szülők és a bölcsőde dolgozói közötti beszélgetések, illetve a gyermek családi fűzetével teszik folyamatossá az információcserét.
- A bölcsődék nyári zárva tartásáról a fenntartó minden év február 15-ig tájékoztatja a szülőket.
- Fontosabb eseményekről a sajtó bevonásával is nyújtunk információt.

10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

Igénybe vevők:

A szülő a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy érdek-képviselési fórumánál.

- az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,

- a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségzegése esetén,
- a Gyvt. (1997. évi XXXI. törvény) által biztosított irat betekintési jogának megtagadása esetén.

Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviseleti fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviseleti fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

Személyes gondoskodást végzők:

A személyes gondoskodást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok vonatkozásában irányadó (jogi) dokumentumok: Szociális Munka Etikai Kódexe, Munka Törvénykönyve (2012. évi I. törvény), Kjt. (1992. évi XXXIII. törvény), Etv. (2003. évi CXXV. törvény). Ezen előírások mellett az érdekképviseleti fórum, a közalkalmazotti tanács, a szakszervezet és az esélyegyenlőségi referens hivatott biztosítani, hogy jogaikat érvényesíteni tudják.

11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTÉG BIZTOSÍTÁSA

A szakmai felkészültség folyamatosságának biztosítása a bölcsődén belül rendelkezésre álló szakmai anyagokból, módszertani levelekből, folyóiratokból, előadások látogatása során valósul meg. A szakmai munka ellenőrzését folyamatos feladatnak tekintjük, melyet nevelési évre vonatkozólag munkatervünk melléklete tartalmazza.

11.1. KISGYERMEKNEVELŐK

- önképzés megvalósulása
- tematikus belső továbbképzések

- szakmai továbbképzéseken való részvétel gyakorlata

11.2.BÖLCSŐDEI DAJKÁK

A bölcsődei dajkák munkájukkal hozzájárulnak a szakmai munka eredményességéhez. Minden dajkánk részt vett a Magyar Bölcsődék Egyesülete által szervezett, minősített dajka tanfolyamon, ezáltal rendelkezik a munkakör betöltéséhez szükséges bölcsődei dajkaképesítéssel.

11.3.KONYHAI DOLGOZÓK

Bölcsődénkben 3 fő dolgozik a konyhán, 1 szakácsnő és két konyhai kisegítő, munkájukat pedig az ételmezésvezető koordinálja. A szakácsnőnk dietetikus szakács végzettséggel is rendelkezik, így a gyermekek különféle érzékenységet, intoleranciáját is megfelelően, szakértelemmel tudjuk kezelni. A gyermekek számára minden nap a konyhai dolgozók gondoskodnak a napi négyeszeri étkezésükről, a gyermekek életkorának és egyéni fejlődésüknek megfelelően, ezen kívül pedig nagy gondot fordítanak a szakorvosi javaslatokra. Az étrendeket az ételmezésvezető és a dietetikus tervezi meg és állítja össze csapatmunkában. Az Ételmezési Szabályzat összefoglalja az ételmezés, étkeztetés szabályait. A szülők pedig a gyermekek heti étrendjéről rendszeres tájékoztatást kapnak.

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Hatályos: 2024. február 1. naptól

Jóváhagyva a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága 98/2023.(XI.28.) számú határozatával.

A szakmai programot készítette	Szigligeti Éva bölcsődevezető Dátum:2023.10.30. Aláírás:..... <i>Szigligeti Éva</i> .....
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	Dr. Rákóczi Ildikó elnök Dátum:..... <i>2023.11.28.</i> ..... Aláírás:..... <i>Rákóczi Ildikó</i> .....